

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (megtiszteltetés; magyar tud. társaság; *Liptó megye*: határozat egy örökösödési tárgyban, a székesi püspök ellenmondása a vegyes házasságok ügyében, Szatmár megye ismételt pontjai választmányra bíztnak, népnevelés, 'sa't.; komáromi isk. vizsgalat, 's az ifjuság szorgalmi osztályzata magyar nyelven; rendőrségi könnyelműség; Szávaszabályozás ügye; újabb adat a zalamegyei vallástürelmetlenségről; Sz. andrási hírek; felelet Nyilványi közleményére az abauji ref. egyházmegye gyűléséről; a gömői ág. esperesség közgyűlési eredménye; 'sa't.) Spanyolország (Krisztina királyné ellenmondása a gyámsági ügyre nézve; cortesülések; hadi készület az alhucemasi zendülők ellen; 'sa't.) Anglia (Russell politikai nyilatkozványa; 'sa't.) Franciaország (több helyen zavargási szellem mutatkozik; 'sa't.) Kréta (Tahir basa kegyetlenségei; a krétaiak ügye diadalához még lehet remény; 'sa't.) Külföldi elegyhir. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. fős. Hüttner Imre szakolczai gymn. tanítót szalagos közép aranyérempenzzel díszesíteni méltóztatott. —

A' m. tudós társaság' játékszini választmánya' munkálatairól XV-dik értesítés. — F. év második negyedében a' választmány tizenkét színművet szerzett, u. m. 1) A' szegény költő, drama 1 felv. Kotzebue ut. Fekete Soma. 2) Legjobb az egyenes út, vigj. 1 felv. Kotzebue ut. ugyanez. 3) Ármány és szerelem, szomoruj. 5 felv. Schillertől, ford. Szeuvey J. 4) Sakkgép, vigj. 4 felv. Beck Henriktől, ford. Makay L. 5) Két apa egy személyben, vigj. 3 felv. Romanus és Hageman ut. Fekete S. 6) A' rágalom, vigj. 5 felv. Scribetől francziából T. L. 7) Kaland IX. Károly alatt, vigj. 3 felv. Soulié és Badontól, francziából ford. Fekete S. 8) Viola, vigj. 5 felv. Shakespeare után Deinhardstein, ford. ugyanez. 9) A' 18 évű ezredes, vigj. 1 felv. Melesville és Angely ut. ford. Tompa Imre. 10) St Georges lovag, vigj. 3 felv. Melesville és Royer ut. francziából Csepregi L. 11) Margit, vigj. 3 felv. Ancelot assz. ut. francziából Erdélyi János. 12) A' gyárnok, színj. 3 felv. Souvestre Emiltől, francz. ford. Csepregi L. — Ezek, valamint a' régebben szerzett 123 színmű is, leiratás végett bármely színésztársasággal közöltenek az academia titoknoki hivatala által. Pesten, a' kisgyűlésből, aug. 2. 1841. D. Schedel F. titoknok.

Liptó Szent-Miklósban f. hó 12-én tartatott évnegyedi közgyűlésünkben ezek voltak a' tanácskozás érdekes tárgyai: 1) Bizonyos nemzetiséget illető hitrebizottság feletti kérdésben kortes-többség határozott 2) Egy világos örökösödési tárgyban érkezett udv. rendelet, mely által az eljáró bizottság ítélete félre tétetik, élénkebb vitára nyújtott alkalmat; e' vármegye Rendei csak a' törvény szavaihoz ragaszkodván már az előtt felirtak ő Felségének, kegyeskednék a' küldöttségi ítéletben meg nem nyugyó félt rendes perre utasítani, 's a' törvény világos értelmét e' részben fentartani, azonban az előbbi felírásban előhordott okok nem használván, ismét visszont-végrehajtás parancsolatott. E' közgyűlési Rdek, ámbár nem igen ezelszerűnek tartják e'féle küldöttség határtalan 's a' felelbi megvizsgálás alá nem eső hatalmát, de mind e' mellett a' törvénynek addig, míg az maga utján czélszerűbbre nem alkalmaztatik, hódolni tartozván, újra meg kérték ő Felségét, méltóztatnék a' küldöttségi ítélettel meg nem elégtűlt félt az 1836ki: 14. t. cz. erejénél fogva, rendes per utjára utasítani. 3) Székesi püspök Béli József ur levele, mely által a' vegyes házasságok iránti megyei határozatnak ellenmond, szinte élénkebb vitára nyújtott alkalmat, némelyek t. i. azon elvnel fogva, hogy a' többség - hozta határozatoknak csak engedelmességet, nem pedig ellenmondani lehetvén, e' püspöki levelet, felelet nélkül viszszaadni kívánták, mások azonban, szinte illy ellenmondások érvényességét nem ismerhetvén el, azt minden felelet nélkül az írományok közzé tétetni kérték 's e' második vélemény nyerte meg a' többség akaratját. 4) Ns Szatmár vármegye ismételt pontjainak meghányatása több tagból álló küldöttségre bízott, mely annak idejében eziránti véleményes tudósítását beadandja 5) az indítványképen megpendített népnevelés tárgya szinte küldöttségre bízott 6) országunk mélyen tisztelt nádorának mellképe, sok kitűnő jeles érdemei tekintetéből, nemesi pénztárból megvétetni 's a' tanácskozási terembe függesztetni rendeltetett. —

(Komáromi iskolai vizsgalat; 's az ifjuság szorgalmi osztályzata magyar nyelven.) Komárom aug. 2-án. Kellemesen lepettek meg Komáromnak nemzetisedésünk ügyét szívükön viselő lakosi, midőn az iskolai év végével kinyomatni szokott osztályzatot (Classification) magyar nyelven szólni örömmel értették. Ugyanez is az itt tanító pannonhegyi Benedekiek, miután az ismeretes kir. leirat következtében minden tanulmányoknak magyar nyelven előadhatását kijelentették, a' hit - 's erkölcztant pedig vasárnapokon 's ünnepeken - még a' költészeti 's szónoklati osztályban is, csak hazai hangokon hirdetni tüstént elkezdették: most igen természetesnek találták, azon nyelven tudósítani a' tanuló ifjuságot szorgalmának sikeréről, mellyen őt szorgalomra, és mindenemű keresztyéni, és polgári köteleességekre ösztönözni havak óta megszokták. A' hallgatóság számos volt, és fényes, 's városunk miveltebbjei részvétökkel ujjában tanusíták, mennyire szívükön viselik az ifjuságnak tudományos fejlődését. Az ünnepélyes sz. misét 's „Téged Isten dicsérünk“ őt bucsuzó 's buzdító verszet 's szónoklat követte magyarul most is, mint ez már évek óta divatozott. Előbb egyike a' fiatal költészeknek ékes nyelven tüzelő kortársait a' magyar nyelvnek a' korszellemről igen is méltán követelt pontos megtanulására, azután a' növendék szónokok elsője lépett fel, 's kellemesen szavala a' tudományos pálmáért küzdőknek főkötelességéről: hogy azok tartoznak példaul lenni a' fejdelem iránti hűségben, azok kötelezetnek tükörül szolgálni a' törvények iránti engedelmességben. Mind a' két előadás szabatos vala 's kielégítő, 's mind a' két szavaltó köztetszés 's hangos „éljen“ jutalmazá. És ez ünnep szintugy, mint hivatalbeli buzgó eljárások a' t. tanítók-nak eléggé mutatják, mi élénk emlékezetben tartja testületök mind azt, mivel a' fels. uralkodó háznak 's azon nemzetnek tartoznak, melly az első keresztyén oltárt általok engedé emeltetni, első keresztyén iskoláira közölök

hiva tanítókat, őket majd a' kir. trón előtt, majd a' romai udvarnál gyakran és sikeresen pártolá, törvényei által többféleképp kitünteté 1608. 1. K. u. 1723. 44. 1802. 16. cz. cz. 's midőn, a' mult század végén, váratlan csapás lakjaikat pusztává tette, 1791ki országos kívánság következtében őket szebb létre viszszaosztalá. —

(Rendőrségi könnyelműség) Komárom megye egyik helységén utazván keresztül, lóváltás végett a' helység bírja előtt megállapodtam, 's imhol jó ugyanoda két gyalog ember, egyik szalás, mint bérczi fenyő, másik alacsony, mint völgy pulya bokra, amaz izmos, kövér, egészséges, imez szikár, sovány és beteges, elannyira, hogy Faraó tehenei és kalászi jutának eszembe, annyival inkább, mivel ez utóbbi nyancsak annak ivadékából származott vala. Ezen cigány — gondolám magamban — tán mint csavargó, helységről helységre, illető falujába utasítatik kíséret mellett? Csalatkozol jámbor olvasó, ha te is így hissz! sőt inkább ama' szalás, erős, izmos egészséges embert kíséri ezen törpe természetű sovány, egészségtelen csontváz, kibe — ugy látszik — mintha csak halni járna a' lélek; amaz szabad kézzel lábbal megy, 's ennek minden uti fegyvere egyetlen páczája, mellyre támaszkodik, hogy a' marha-lábnymás, — vagy kerékvágásban el ne essék. De lássuk tovább: ama' szalás fiatal ember egy az 1831dik évben besorolt 's most már kiszolgált katonák közül, előbb mint lovas, később mint gyalog szenvedett a' hazáért, 's örködött a' hon java és bátorsága felett, de megúván a' katonakorai gyaloglást, vagy hogy a' lovaglást is végkép el ne feledje, csak ugy péz nélkül lókereskedéssel akara speculálni. De szerencsétlenségre ezuttal nem sokáig üzhető jövedelmes vállalatát, mert Komárom megye egyik dunaparti helysége határában f. é. jul. 20kán éjjel, midőn már gatyáját föl is helyezte a' más lovára, a' lovasok által üzöbe vétetvén elfogatott, 's más nap illető járásbeli alszolgabíró ur további rendelkezés végett általvevén őt, még azon nap falurol falura Sikátor helységbe, mint hazájába, további intézkedés végett visszakísértetni rendelte; 's ki hinné! ma 23kán e' büntettes itt Komárom megye délnyugoti szélén az... bíró háza eresze alatt nézi velem együtt, miként permetez az eső, egyaránt mind a' jók, mind a' gonoszok földére, mig örkisérője, a' cigány, kit harmadnapos hideglelés bánt, öszszesugorodva könnyörög a' nap jótékony melegeért. Igaz, Scheffer Ferenczünk nem igen féltetni az elszökéstől, mert ő jámbor természetű embernek látszik, ő könyez és sirva vallja meg minden kényszerítés nélkül vétkes lépését; de azt mondják: „alkalommal áll elő a' kísértet.“ Nem messze ide az ő Bakony rengetege, 's kimeri állítani, hogy hősünk kísértetbe nem jövend elillanni, 's különösen ha illy beteg örkisérő fog tovább is maga körül szemlélni. Én gyöngéhitű ember vagyok, még is erősen hiszem, hogy emberünk még ez utjában lóra kap, 's nem gyalog hanem amugy huszárosan fog Sikátorba rugatni, vagy a' mi hihetőbb, képpel sem fog Sikátor felé fordulni. Én nagyon kandi ember vagyok, de bocsánatot kérek kandságomért, midőn alázatos bizodalommal vagyok bátor ns Veszprém megye ügyészi hivatalát fölszólítani, e' lapok utján méltóztatnék értesíteni: vajjon „N. Veszprém megyében keblezett sikátori születésű kiszolgált katona Scheffer Ferencz, f. évi nyárhó 20dikán N. Komárom megyei Rév-almás helység határában elkövetett lólopási büntette következtében eljutott e. n. Veszprém-megye törvényszéke elibe? Valóban a' jó rend, 's közbátorság fölött illy könnyelműleg örködni nagy hanyagság. Rovács. —

(Felelet a' Jelenkor 51. és 52. számában Nyilványi József közleményére az abauji ref. egyházmegye gyűléséről.) Közleményét először igen érdektelennek tartottuk, mert mikép is érdekelné egyes ref. megye tanácskozása olvasó közönségünket főképp akkor, midőn a' sokkal nagyobb számú romai kath. papok egyházi tanácskozási közléseivel elő nem tolakodnak. De csak hamar fölhangyunk ezen ítéletünkkel, miután Nyilványi ur a' gyűlés végzeteit csak melleleg dolognak tekintve inkább általában az egész ref. papságot látatott közleménye tárgyává tenni. Nyilványi észrevételei ellen mint mellyek közönségesen az egész papságra 's különösen reánk abaujiakra nézve nem épen legkedvesb hatásuak, némi fontos jegyzeteink vannak. Hogy sok ref. pap tekintete nődsége miatt bukik meg, nem tagadhatni, mennyiben t. i. sorsához illő szükséges miveltésű nőt ritkán vehet, de kérdjük: hanyat találhatni illyet? egy lelkes papnót, ki példa legyen mindenben, nem olly könnyű ám találni, mint urnót vagy polgárnőt, kiből elnézhető, ha miveltésége mellett a' szegény néposztályhoz kevélyebb 's gorbább is az angol matrónál (ámbár mivelt kevély maga magával ellenkező) ha jó gazdaszonsysága mellett még reggeli tíz órakor toilttje előtt ül is 's egész napját látogatásokra 's látogatók elfogadására osztja is el, ha szakács könyvből tanulja is meg az étek elkészítését, 's ha a' divatvilág szerintházi barátokat tart is, bár ha nem említenék is esetet, millyet nem példánakülínek tudunk, hogy a' ref. papnak neje miatti ezen bukása 's tekintetének veszése néha onnan is származik, mert a' tekintetes helybeli patronus ur jupiteri esábitásnak nem enged. Vegyen p. o. közönséges nemes vagy pór leányt, mint nem közikbevalót ebédjére sem méltatja a' tekintetes uri rend, melly egyébiránt tisztújítás előtt olly megelőző szíveségű, hogy a' házaló koldus nőt is, ha különben férjének kutyaöbré van, selyem - pamlagára 's divánjára maga mellé ülteti. Vegyen uri lányt, akkor viszont kész a' vád, hogy nagyobb aszszonyosság a' papnő mint ő nagysága, ki különben szinte mint a' legutolsó pór csak két vékát fizet; vegyen végre városi polgárleányt, görbe szemmel nézik, hogy a' divatviséletben hátra maradni nem akar. Mi bajok önknek uraim a' papnőkkel? csak a' pappal gon-

doljanak. De lehet é arról tenni jelenleg, hogy sok ref. pap szerencsétlenül nő-sődik? hisz az uri rendű kisaszszonyok férjhez mentükkor, ha gazdagságot nem kapnak is, legalább rangot vadásznak, rangja pedig fájdalom! a ref. papnak nincs. A nyúlkergető spectabilisek egy csufolt kisaszszonyaik pedig sokkal gögösebbek, hogy sem meztitábaikra, melyekre a nagy uraság miatt czipe alig telik, papnői zsólyát kötnének, a városi mesterember viszont örömebb látja egy becsületes kalmár jobbán lányát, mint ref. papén, kit egyházának e törvény hiányos korában uri kény v. pörbész egy pillanat alatt kilökhet hivatalából, megfoszthat kenyerétől, 's ki jelenleg alig van néha egy fertályévig sorsa felől biztosítva. Így tehát nem marad egyéb hátra a szegény ref. papnak, mint a szent ezéhből nősdni, azaz papleányt venni, ezekről ítéletünkre pedig — illő tisztelet 's méltánylás a jól nevelt papleányoknak! — engedjenek fátyolt vonni. Ide járul az is, hogy iskoláinkban még eddig többnyire pedantokká, könyvpenészekké, porubaiakká, nem életbölcsékké neveltettek papi ifjaink, kik igen ügyetlenek a mívelt nőnem szíve kulcsához jutni, valamint az is, hogy a hosszszas iskolai pályán annyira elvénülnek, hogy a nősilendő pap arczán gyakran ráncokat, fején nem ritkán vendég-hajat, vagy ha ezt nem, az öszülés kellemetlen tarkaságát kénytelen szemlélni a magához hasonló váró kellemdús szűz. Hierarchai előítéletnek mondja Nyilvání ur, hogy az abauji papság K. J. báthori iskolatanítót, ki tulajdonképen talán csak logikát végzett, és már nő 's csalados férjfü, papi vizsgálatra nem boesátotta; nem fessegetjük azt: milly tudományos készülettü az említett tanító, nem azt, hogy a különben egyházkerületünk-nél jelenleg nem nehéz papi vizsgálatot mint állotta volna ki? Nem ítéletjük: vajjon következetes volt e magával az egyházi megye, midőn benne a szent duhót imígy megfojtotta, azt azonban csak megkívánhatjuk, miután rend mindenek lelke, miután a gyógytanári, mérnöki 's ügyvédi vizsgálat alá boesátkozóban is megkívánhatjuk tudományos készülete mellett, hogy iskolai pályájáról illő bizonyítványa legyen, megkívánhatjuk mondok, hogy papi kijelöltünk is theologiai pályát végzettek legyenek, mert ha általában mellőzzük ezen conditio sine qua nont: ugy a ref. papok maholnap quackerekké leendnek, kiknél, kit a szentlélek jól megráz, egyházi tanítást tart 's rendes pap nincs, 's vajjon Nyilvání ur nem ide vág é kancsal mészárosként a Báthori iskolatanító pártolásával: tán szeretné ha rendes papok nem volnának köztünk, hogy ne kellene nekik fizetni? Ugyan mint vádolhat benünket hierarchai szellemről Ny. ur? Meggondolta é, hogy szegény hierarcha szegletes golyó, sőt engednének é a spectabilis archák minket archákká lenni? De ha már ennyire terjeszkedtünk, ha már Ny. ur a szabad meghívást, a reformált papok eme veszedelmes botránykövét, is előhozta közleményében, szabadságot igénylünk magunknak a refor. egyháznak egyházkerületünkben valóban féltett é sokhelyen siralmas állapotját igazán 's kedvezés nélkül leírni. — A reformátorok, midőn confraternitatis systemát hoztak be a hierarchicum helyett Phaedrus meséje kifejezése szerint egy vízi kigyó helyébe 121öt adtak a 12 ülnökben (tisztélet itt is a tisztelre méltóknak) fele ugyan t. i. a papi ülnökök már minden fulánk nélküliek, és sziszegni sem tudnak hanem szelídek mint galamb, némák mint hal 's legfőlebb is fejbillentők, midőn a világi ülnökök valamit kigondolnak 's kitalálnak. A nem annyira veszélyes hierarchia helyett tehát jobbadán a legszenvedhetlenebb oligarchia uralkodik jelenleg a reformátusoknál. Nem azért beszélünk így, mintha laicus ülnökintől a kormányt elragadni 's azt kizárólag papi ülnökink kezébe adni szeretnők. Isten őrizz! papjaink, ha egyedüli kormányzók volnának, még veszedelmesb lennének, mert nincs gonoszabb a nős hierarchiánál, ez táplálója a legutálatosb nepotismusnak, minő angol honban van így fiam, vömből, bátyám ösém fiából álna az egész papság 's olyanok nem ritkán minő X. egyházi megyében legközelebb esett, hol egy előkelő pap fíja jó előre még iskolatanító korában nőriül gondoskodván hamarabb lett apa mint férj, 's hogy jogszerűleg papnak benyomhassák, már a kispapi esemete megszületése után tilos szerelme szerencsétlen tárgyát elvéteik vele 's így azután rögtön segédpapul be is iktatják. Hajlók vagyunk ugyan hinni, hogy ezt sem egyenesen a különben ott is határtalan papi tekintet vitte ki, hanem a kérdésben levő egyedhez részrehajló világiak tekintete. Egyébiránt a körülményeket jól nem tudjuk, mentik ugyan ez esetben az emberi gyarlóságot, — emberen szokott — mondják — megessni — igaz, de illy okoskodás mellett bármi tettet is bevehetjük papnak, mert az is emberen szokott, megessni. No de felettébb szigorúak lenni nem akarunk a szent írás intése szerint, követjük az üdvezítő példáját, ki a bevádolt parázna aszszonyt nem kárhoztatta, hanem annyit még is nem lehet nem nyilvánítaniunk az e felől panaszkodó X. egyházmegyei papság nagyobb részével egy értelműleg, hogy az említett ifjat, csak a népbotránynak némileg kikerülése tekintetéből is nem egyszerre alkalmazni, hanem legalább egy vagy két évig szelöltetni kellett volna. Azonban hajlók vagyunk hinni, hogy a mit e részben az egyház igazgatók lágyága vagy részrehajlása elmulasztott, azt az igazságos idő és szellem kipótlandja. Az illy esetek miatt inkább száll alá a ref. pap tekintete, mint a tisztes nősdés miatt. Azt is említi Ny. ur, hogy a ref. pap tekintet a sok gyermek is segíti lerontani, mivel ugymond alig várja némely kö-zülök, hogy közbeszéd szerint habeat cathedram illico ducit Catharinam. Hogy ez nem igaz, példák bizonyítják. Mit irigylí Ny. ur az apai örömet annyira tö-lünk, holott a mi gyermekink — különben is szegénységben születvén nem félhetnek az osztály miatti elszegényedéstől? Lehet é kárhoztatni sok csak 40 éves korában nősdíhet reformált papot, ha a miben az ifjak megelőzték, őket így éri utól 's a t. Történet volna csak nem kegyencz ifjval az említett X. megyei eset ezer anathema villáma sújtotta volna le. Hierarchai szellemről vádol Ny. ur minket conscius ipse sibi. Minthogy sok világi urnak természete a másokoni zsarnokodás, többnyire olyanok, kik a tekintetes ns vármegyék igazgató köréből ugy maradnak ki mint Irlandból a farkasok, vagy oda be sem kaphattak, tola-kodnak az egyházi megye igazgatószékéhez, hogy ha már amott nem autocra-táskodhattak, legalább itt a szegény papokon vastörvényü Drácóként regnál-hassanak. Ezek azután semmiben nem munkások annyira czélgök elérése végett, mint hogy az egyháziak közül esperességre 's táblai ülnökségre olyanok soha se jussanak, kik vagy igen jelesek vagy önállásnak 's függetlenek 's e tekintetben korteskednek is, étetnek 's itatnak ellenük, a szavazatokat elsikkasztják vagy egyes papokat íjesztés 's kenyezés által ellenük szavazásra szorítanak 's így per fas et nefas kiviszik, hogy vagy kegyenceik legyenek esperesekké 's ülnökökké, vagy ön hallgatóik előtt gyenge tekintettel bírók, hogy a világiak terve ellen szájokat föl ne emeljék, vagy ha fölemelik: egy kis új fenyegetéssel könnyen leriasztassanak. A világi ülnök urak aztán, így állván a dolgok folyamataja, az átkozott szabad meghívást annyira kiszélesítik, hogy kivált a népes nemes egy-házaknak 's hatalmas korteskedő egyedekek pro futuris (tisztújításkor fíjaikra rokonaikra nézve) bene contingentibus tán a esizmatisztitót is oda engedik papul. Így száll alá a papi tekintet de nem a nősdés miatt, így marad ki méltatlanul sok érdemes 's több évi szolgálatban megöszült pap, mint p. o. 1839ben egész egyház-kerületünkben tizenegyen, kik közül való közli társunk is. ki e közléseért senkítől sem fél már, tullevén minden assessori boszszuálláson. Kétségkívül ide czé-loz Ny. ur, midőn azt mondja: a szabad meghívást még most nem korlátozhatni, mert elkekeredést szűlné, azaz mert a szabad meghívó ns urak táblai ülnök urak

sógoraikra, rokonaikra 's kegyenceikre tisztújításkor nem szavaznának. Ugyan e tekintetből ha a rendszerető papnak rendetlen egyházával 's annak előljá-roíval öszszeittközése van, bukniá kell, mert ugy mondanak: a papnak főjelle-me a szelidség 's engedékenység, felejtik az üdvezítő mondását: „Legyetek sze-lídek mint a galambok de okosak is mint a kigyók“ felejtik példáját, ki a ga-lambárulókat 's pénzváltókat haraggal verte ki a templomból, szóval illy eset-ben ítéletük szerint mindig a pap veszt, 's hallgatói nyernek, ha vétkesbék is, mert egy egész egyház, kivált ha nemesekből áll, csak kedvezést érdemel a papnak legvilágosb igazsága mellett is a fön kitett tisztújítási ok miatt. A pa-pok is azonban követvén a tekintetben, a mennyiben követhetik 's hatáskö-rük engedi a világiakat, káplánokul tetszésök szerint fíjat, öcsét, vót, kegyen-czet vagy a ki fizetést nem kér-választanak, régi érdemes segédjeiknek előbb minden kérdés nélkül utifüvet kötvén talpaik alá, 's az ország kulcsát kezük-be adván, — ezért forog a közbeszéd szárnyán eme mondás: annyi pap meg prókátor van már ma, hogy kutyát is azzal hajthatunk. (Vége köv.)

(Gömöri ág. esper. közgyűlés.) Az ág. hitv. evang. gömöri esperesség nyárhó 9dik 's 10dik napjain tartá Csetneken egyházi közgyűlését, mellynek számosan öszszegyült világi 's egyházi tagjainál buzgó pártolásra találtak, úgy általában a magyar nemzetiséget, mint különösen a Pesten mind a két fe-lekezet egyesített erejével felállítandó főiskolát, sőt az általános uniót tár-gyázó korszerű eszmék 's mind ezen — a haza közjávára irányzott intézkedés-nek szellemi 's anyagi erővel leendő tettegi előmozdítására teljes készség nyil-ványítottatott, egyszerűmind utasítás adatott azoknak mind a nyárutó 17én Rozs-nyón tartandó kerületi gyűlésre, mind onnan a gen. Convent elibe leendő jut-tatására nézve. Felhozott ama Lipesében kijött ismért gúnyirat is, melly az ezen eszmék létesítésiben nagylelküleg fáradozó Z a y Károly gr. hazafiú munkás buzgóságának alacsony czélzatu behomályosítására irányzottatott. Mi-re nézve közhatározatul kimondatott, hogy ámbár ezen egyh. közgyűlés tagjai tökéletesen meg vannak győzve a felől, hogy a nagyérdemü főfelügyelő, kiben ev. egyházunk méltán büszkélkedhetik mind polgárilag mind szellemileg magasb polezon áll, mintsem illy alacsony állásponttól, mellyből az ármány ellene tört vetett, csak távolról is kártékonyan érintethetnék, 's hazafiúieré-nyei országszerte sokkal ismertesbék, mintsem illy póriás kifakadások által, csak némileg is behomályosíthatnának: mindazáltal, hogy ezen méltatlan megtámadással ellentétben a ns gróf érdemeinek kellő méltánylását részükről kimutassák, ezennel kijelenteni kívánják, mennyire érezze magát itt is minden jó érzésü kebel amaz alacsony kitérésék által megsértve; és ezen közérzel-met jegyzőkönyvbe iktatni, 's hírlapok által is nyilvánossá tétetni határozák. Ugy szinte az ezen gúnyirat egyik lapján olvasható azon mellékívágás, melly-ben a nemtelen irigység azon esperesre czéloz, kinek a slavismussal ellen-tétben — hatásköréhez képest a magyar nemzetiség előmozdítása körüli buz-gólkodása régóta kellemetlen száka volt már azok szemében, kik amaz ellen-séges zászló alatt viaskodnak, hová tartozik az is, ki a gúnyírónak ezen adat-tal kedveskedett, — az itt kifejtett körülményeknél fogva alacsony ráfogásnak 's szavai ármányos elferdítésének ismértetvén mint olyan, a megsértett férfiú előttünk ismért érdemei méltánylásaul közhatározat által kimondatott. Örven-detes méltánylást nyert a közgyűlés jelenvolt tagjai előtt ezen esperesség azon jótékony intézkedése is, miszerint ez a sajó-gömöri iskolában — melly az ezen és szomszéd megyék tót ajkú sarjadéka egyik magyar veteményes kert-jének méltán nézethetik — az e tekintetben példás emlékü Matheak Mihály ok-tató elhnyta után még egy tanítói széket alapított, 's így abban a jövő is-kolai év kezdetével — a nevelés nagy munkája körül már három rendes ok-tató fog működni. Egy megürült ülnöki helyre Gömör megye közszeretü fő-jegyzője tasnádi Nagy Károly (helv. hitv.) közakarattal elválasztatott, ki azon-nal munkás részt vön a köztanácskozásokban. Gömör András, esp. jegyző.

(Szavasabályozás ügye). Tótországából köv. irnak: „A már, mint tud-va van, darab idő óta megkezdett 's megszagatva folytatott Lonyskopolye mocsárság lecsapoltatása mostani fáradszalmu kir. biztos Inkey Im-re okos felügyelése alatt olly kiszámíthatlan következésü jó fordulatot vett, hogy legfelsőbb helybenhagyás után a főfigyelem a Száva-sabályozásra és hajozhatóvá tételére van függesztve, mi által Lonyskopolye kiszáradása ön-kint következni fog. Ezen óriási munka által az egyesült királyság kereskedése mondhatatlan sokat nyer. Mivel pedig a szavasabályzó biztosság hatásköre eredetileg Rugviczától Ó-Gradiskaig terjede, mint a melly szoros öszszefüg-gésben áll e kérdéses kiszáritással, legnagyobb örömünkre szolgált, midőn megtudtuk, hogy kir. biztos ur a Száva egész szabályozására Zimonyig t. i. a Szávanak Dunába bekadásai felhatalmaztatott, mi által a horvát 's tótországi kereskedői kar ő fels. elibe terjesztett kérelme is teljesített. — Miután to-vábbá, mint halljuk, a szavasabályozás dolgában a hajozást, Lonyskopolye 's más szávai lapályok kiszáritását illetőleg 23 □□ mföldön 1840ben Gradis-káig a tér-és víz-mérések már egészen be vannak végezve, és ezen mun-kálkodások kidolgozását minden e végre szükséges kiszámítással és tervvel a Zágrábban felállított száva-sabályzó-vizképkészítő hivatal szinte már be-vegezte, Inkey kir. biztos ur az ide tartozó további vízmértéki munkálatokat Zornberg b. biztosi mérnök vezérlete alatt elrendelte 's folyó évre ugy határozta, hogy azok Zsuppanyeig a bródi ezredben végeztessenek el. Mivel pedig az utóbbi munkálatoknál a török földre is át kell menni, kir. biztos ur a tótor-szági hadi kormány utján Bosznia helytartójához Mehemed Khozrev basához fel-szólítást boesátott, mellyre 1841ki apr. 4rül választ 's ehez csatolt török bujurildist (nyilvános parancsot) kapott, 's már a tulparton valóban el is kez-dették a munkálkodást, és a dolgozó személyek mellé török részről még bá-torsági ör is adatott a legnagyobb készséggel. Az említett válasz, melly elégé tanúsítja a szomszéd udvar baráti viszonyait, és Törökország miveltségi haladását, köv. hangzik: „Ön igen barátságos levelét vettem, 's belőle meg-tudtam, hogy a birtokunkkal határos Száva folytában sok helyen szabálytalan kicsavarodás van 's a fens. ausztriai csász. udvarnak érdekében áll ezen ki-kanyarulásokat minden évben mélyezni (sondiren) minthogy a végett ez esz-

tendőben is rendeltettek kiküldöttek 's mérnökök, kiknek ha az innesső partra át kellene jöniök, senkitül bántatásuk, háborgatásuk ne legyen 's e' végett kívánják, hogy az itteni helyhatóságokhoz szükséges parancs boesáttassék ki. A' porta és a' fens. ausztr. csász. udvar közt örökre fenálló őszinte béke és barátsági viszonyok miatt, aztán a' kettőnk közt levő igaz barátság és jóakarás következtében illő, hogy e' jelen dolog mind két részről gondtal és szorgalommal vitessék 's végeztessék. Azért én, úgy mint Ön kívánja, az itteni illető helyhatóságokhoz a' szükséges parancsokat kibocsátottam, hogy azon esetben, ha az említett biztosak átjönnek, azoknak senkitül bántatásuk 's háborgatásuk ne legyen, sőt inkább segítsék őket 's kezökre dolgozzanak; mincképp Önnel tudatása adott alkalmat e' barátságos írásra. Őszinte barátja Mehmed Khozrev vezér, Bosznia helytartója. U. I. A' levelemben említett parancs, miszerint ha Ön megbizotti átjönnek, senkitül ne bántassanak, ide van mellékelve; legyen Ön szives azt az átjövő megbizottak kezeibe szolgáltatni." —

Sz. András Békésben: „Néhai sz. györgyi Horváth János es. aranykulcosos mint a' sz. Andrási urodalom felejthetetlen főbirtokosa, 's alattvalói kegyes földesura elhunytára nemesak a' r. kath. és ref. sz. egyházakban, hanem még az izraeliták imádságházában is tartatott engesztelő isteni tisztelet Sz. Andráson. — A' nemzeti iskolák haladása ügyében fáradhatlan szorgalmat tanúsított sz. andrási lelkész 's alesperes Csomák Emánuel ur. Julius végén ugyanis az iskolai próbatéteken kerülete minden helységiskoláiban személyesen megjelenvén 's az elsőben próbatételt végzett iskolabeli tanítót a' helybeli lelkészszel együtt a' többi helységbeli próbatétekre magával híván, mint a' tanítási versenyzés végett jelen leendőket, hogy azzal annál nagyobb ösztönt szolgáltatthasson. Vala is sikere az alesperes mindenütti megjelentének, mivel ezt jó előre megtudván a' tanítók, kettős igyekezettel iparkodtak tanítványokat oktatni 's így próbatétkor magokat annyi tanu 's vetélkedőtárs előtt kiűntetni. Paal József.

Va llástürelmetlenség czim alatt f. évi Jelenkor 43ik számában Stankovics Ferencz milleji plébános, közhírré tette: hogy Zalában a' göcseji vidékben barabásszegi ref. anyaegyházban lakozó helvét vallást követők, nem engedték meg, hogy a' rom. kath. sirkeresztjeik a' temetőkben kiálljanak, hanem ledugva 's eltemetve legyenek — hogy a' keresztet ki is tördelték 'sa't. Erre Jelenkor 46ik számában egy lelkész ur azon észrevételt teszi, hogy ez nem mástul mint az alsó néposztály neveltségétől 's balítéletétől ered; hogy illy kihágásokat ne jelentsünk be mindjárt a' hazának 'sa't. De édes lelkész ur, keservesen fáj az nekem és hűveimnek, midőn a' mi ősi magyar rom. kath. szent vallásunknak szertartását az evangélikusok között nem gyakorolhatjuk; midőn a' világos hazai törvényt, melly az új keresztényeknek is vallásuk szabad gyakorlását biztosítja, nagy mértékben megsértve látjuk; nem most egyszer történt ez, hanem régen gyakorolják barabásszegi ref. testvérink, noha evangélikus lelkész ur is tudja ezen kitűnő szeretetlenséget, úgy hogy majd majd el kell hinnem, mintha göcseji ref. testvéreinknek vérökben lenne a' r. katolikusok, és szertartásaik elleni gyűlölség! mert ime most is legujabban mit kelle tapasztalnom? egy vegyes házasságból született kisdéd temetésére Sz. Ivánhegyi főkegyházamba hívtam meg. Ezen kisdédnek atyja ref. n. Tuboly János már előbb meghalván, édes anyjának rom. kath. személynek gondviselése, gyámsága 's dajkálása alatt volt a' 1 1/2 esztendő kisdéd fia; kétség kívül a' rom. kath. édes anyja, maga papjának jelentette bé fia halálát, és azt hitta meg eltemetésre. E' közben két előljáró hozzám jö fenyegetvén: temetni ne menjek, mert rosszul járok, majd ők magok is eltemetik. Etléven azonban 48 óra, én az édes anyátul két ízben is sürgetve meghivatott, mesteremmel együtt, ki virasztotta is a' halott kisdédet, felkövetésre elmentem; 's midőn szokott szertartásink szerént énekelvén az egyházi szolgálatot végeztünk, ref. n. Tuboly Mihály el kezd ránk kiáltozni, lármázván: majd eljő a' tiszteletes ur temetni, hagyjuk félben! végezvén a' fölkövetést, temető felé indultunkkor, ref. n. Tuboly vagy Páki Ferencz a' keresztvivőt megállítja, 's ezen szent jelet elvevén tőle, a' nála levő kapával annyira zuzza és tördeli, hogy csak a' középső szálfá maradt meg, mint ref. testvéreinknél a' sírfák szoktak lenni. Temetőbe való menetben, midőn a' kath. mester énekelni kezd, azonnal evang. uraim is fölhatalmazván magokat énekeltek (a' lelkész és rector urak távollétében, kik nem is hívtak meg az eltemetésre) gondolván: vegyes házasságból született a' kisdéd, vegyes legyen tehát a' temetési szertartás is, A' katolikusok temetőjében ásoft sirt előre betemették, 's ön temetőjökben újat ásván, oda vitték el a' kisdédet, és így engem kath. papot hivatalos foglalatosságomban akadályoztattak! Ez történeti előadása Zalában a' milleji plébániának Sz. Ivánhegyi főkegyházában folyó év jun. 20kán történt, Ellés Katalin r. kath. személynek vegyes házasságából született és meghalt kisdéd fia eltemetésén ref. n. uraim, mint hivatlanok által. A' magyar hazának itéletére bizom: nem kellett é elmennie temetni a' kath. papnak, midőn édes anyja romai kath. személy létere ön papját kétszer is hivatja? de itélje meg azt is: nem nagy vallástürelmetlenséget követett é el a' nevezett ref. testvér, minket vallási szertartásinkban foglalkodókat kiáltozva gátolván? nem nagy türelmetlenséget mutat é reform. n. Tuboly Ferencz vadsága, midőn a' keresztet zuzza, tördeli? ugyan mit vétett a' kereszt, melly fölvilágosítója lett a' világnak a' sötét évezredek után? nemde gonosz magyarnak mondanók azt, ki kedves magyar hazánk czimerét, a' hármass hegyen nyugvó kettős keresztet zuzná tördelné? érdemel é az keresztényen nevet, ki a' keresztet utálja? hisz csak a' pogányoknak szégyen a' kereszt, nekünk pedig keresztényeknek dicsőségünk? G. Zay Károly szöszata szerint, ez a' 19 század a' fölvilágosodás, és szeretet százada; tehát minden vallásu kedves lelkészársim! ti a' rátok bizott híveket oktassátok: hogy más vallásuak szertartásait tiszteljék, 's abban ne akadályoztassák! oktassátok: hogy a' keresztet, melly a' világnak fölvilágosodást, nektek üdvösséget hozott, olly pogányi módra ne utálják 's ne csak

szájokban hordozzák a' pusztá felebaráti szeretet szavát, hanem tettel is mutassák meg, hogy annak tanítványi, ki a' keresztet halálával megdicsőítette, 's a' szeretetet mint legfőbb parancsot, nekünk végintézetül hagyta! Stankovics Ferencz, milleji plébános.

Spanyolország.

(Krisztina királyné ellenmondása a' gyámsági ügyre nézve. Cortesülések.) Krisztina özvegy királyné ünnepélyes ovást tett Arguelles gyámmá választatása ellen, melly ténynt hatalombitorló erőszaknak bélyegezvé, uralkodása törvényszerű törekvéseit iparkodik kiemelni, mit akkor leginkább azok tapodtak lábbal, kiknek fő kötelességök lett volna a' törvényszerűséget épségben föntartani. Ez ellenmondást egészen sajátkezűleg írta a' királyné, 's Esparterohoz utasítá külön levélben, mellyben mind őt, mind a' cortesest jogtalan hatalombitorlásról vádolja, mert anyai jogaiba avatkozott, midőn lányai fölötti gyámhivatalától őt megfosztani merészlök, melly a' király végintézetinél fogva is egyedül csak őt illetheti. — Malagában hajóhadat készítenek föl, melly az albucesami zendülők fekezésére induland. — A' cortesben gyorsan haladnak az országos ügyek, Juan Bautista Alonso a' rendőrséget országszerte elakará törletni, mivel azt csak a' szabadelmű mozgalmak elnyomására szokás használni, míg a' gonoszságok meggátlására ritkán, vagy legalább siker nélkül fordítják. Indítványa mindazáltal rövid vitatás után megbukott. — A' papság rendes díjazását nagy többséggel fogadta el a' cortes, hogy ez által az egyházi ügyek korlátlanul a' rendes országglás hatalmába jussanak. A' ministerségben rövid idő mulva változások fognak történni. — Arguellest a' kis királyné igen szívesen fogadta, midőn nála bemutatatték. —

Anglia.

(Russell politikai nyilatkozványa.) Russell jul. 19ikén nyilatkozványt intézte választóihoz, mellyben világosan előadja a' kormány által követendő irányt, mondván többi közt: „Mihelyt az új parlament összeáll, az első alkalmat meg fogjuk ragadni világos és határozott itéletkimondás követelésire ezélba vett politikánk fölött. Az illy hivatkozás eredményit a' mostani körülmények közt könnyen előre láthatni. Az angol városokban 's választóhelyiségekben csekély többséggel birunk. A' skót városokban nagyobb többség nyilatkozik részünkre, 's az irlandi városok és megyék szinte kedveztek a' főnálló kormánypolitikának; a' skót és angol megyékben mindazáltal igen túlnyomó többség nyilatkozott ellenünk. Mivel pedig egy ministerség sem tarthatja fön magát az alsóház bizalma nélkül, tehát politikánk rozsalását rögtön lelépésünk fogja követni. E' változott helyzetben polgári kötelességimmel ellenkezőnek tartom az új kormány boszantó és céltalan akadályozását üdvös rendszabályi kivételében, vagy épen megtagadását azon eszközöknek, mikkel a' kormányt el kell látni, hogy az ország jó nevet külföldön, 's nyugalmát föntarthassa. De ha vallás, 's polgári és kereskedési szabadság nagy elvei kerülnek szőnyegre, akkor szilárdul 's félelem nélkül kell azokat föntartani. Bármely párt jusson hatalomra, azon elveket mégis meg kell vitatni, 's végre el is fognak azok fogadtatni.“ — A' Carltonclub (tory) mintegy 9 millió forintot fordított választási megvesztegetésekre, 's így már most legnagyobb joggal mondhatják a' toryk, hogy övék a' többség, mert saját jó pénzükön vásárlák ezt meg. —

Franciaország.

(Több helyen zavargási szellem mutatkozik.) A' toulousei zavargás, mint látszik, több rokonszellemű mozgalommal van kapcsolatban, 's hihetőleg csak az előbbinek nem sikerülte okozá, hogy más helyeken nyílt kitérésre nem jutott a' dolog. A' toulouseiakat nem kis mértékben buzdítja a' környék lakosainak biztatgatása, kik a' Toulouseba küldetett katonaság előhaladását mindenképp gátlani törekcsenek. Így például Vic-Fezensacban nem adtak a' katonaságnak előfogatókat, 's a' hid előtt már torlaszt is emeltek tovább juthatásuk gátlására; a' katonatisztek józan mérséklete azonban szerencsére minden komolyabb kicsapongást megelőze. 's a' józanabb polgárság utóbb csakugyan szabad utat nyitott a' katonáknak; de podgyászuk számára kocsiakat és lovakat még sem adott, 's némelyeket néhány ködöbással kísérek. —

Kreta.

(Tahir b. kegyetlenségei. A' kretaiak ügye diadalmához még lehet remény.) Athen, jul. 12. A' legujabb kretai hírek csaknem mind Tahir b. azon embertelen tetteiről szólnak, mellyek által az ura meghagyása és az európai consulok gyámoltása következtében utat nyitni törekcszik a' békére és a' kretaiak hódolására. Nem elég, hogy már majusban a' nyolcz napos fegyverszünet eltelté előtt Probalmában és egyebütt megtámadta a' lakosokat, hanem most szerencsésjeitől elvakítva a' vonalán belől eső falukon kezdi rettentő rendszerét gyakorolni. A' házakat földig rontják, a' gabonát elégetik, az olajos, boros hordókat összetörik, fegyvertelen embereket, öregeket, gyermekeket lemészárolnak, de a' suhanczok és mindenféle némbér, a' leánytul az élemlt asszonyosságig olly halállal haltak a' baromi csöcselék kezei közt, mit toll le nem írhat. Mi elő számolnók ezeket, ha a' bolgárországi iszonyatosságok Európa szeméi előtt nem történtek volna. Lehet az tovább is, hogy a' keresztény királyok, hogy Poroszország és Ausztria illy tettek köpönyegül hagyják nevöket használni? A' kretaiak résziről semmi sem adott okot olly tettek elkövetésére és igazolására; ők a' zendülés kiütésekor biztosították a' törökök életét, házat és vagyonát, ők magok is meg birnak magokat használni, csak fegyverök volna. Hát Europa 100ezer keresztényt csak azért akar felkonzoltatni, és egy virágzó szigetet azért sivataggá változtatni, mivel ott 100ezer puska és néhány láda töltés nincs? A' szövetségesek böven osztottak ki a' mult évben fegyvert és hadi szert a' szyr partokon; ha ezt tennék a' kretaiakkal is, akkor nem volna semmi Napierra, semmi vesztegető aranyra szükség, hogy a' törököket kikergessék a' szigetből. Egyébiránt a' kretaiak dolga nincs elveszve; már sikerült nekik néhány hajó szerzése, és ha egyszer urai lehetnek a' tengernek, mint a' görögök az utolsó háboruban, akkor el van a' sziget sorsa döntve. —

Külföldi elegyhir.

Azon erős földrengés következtében, mely jun. 12 — 22keig tartott, Villa da Praya város Terceira szigetén majd egészen romhalomban hever 's több mint 500 ház összeomlott. A lakosok megmenték ugyan életüket, de majd minden vagyonuk elveszett. Lissabonban aláírást nyitottak felségállásokra. — Hir szerint a német szövetségi gyűlés a katonai választmánnyal honvédi (Landwehr) rendszert fog kidolgozni a német szövetség számára. A hollandi katholicusok tisztelkedő választmányt küldöttek a kölni érsekhez. — Poseni levelek szerint az ottani lengyelek annyira különváltak a németektől, hogy a kormány hathatós rendszabályhoz kényszerült nyulni. — A Svédország, Hamburg és Brema közt kötött kereskedési szerződés 5 esztendőre már meg van erősítve. — Wojna gr. ausztriai követ, ki majd 25 évet töltött a svéd udvarnál, onnan Pétervárra megyen követségbe. — Hir szerint az angol befolyás annyira növekedett Alexandriában, hogy az öreg tolmácsok az angol nyelv tanulásával vesződnek, 's éjjel nappal tíz fordító fordítja törökre az angol lapokból azon helyeket, melyek a basáruk szólnak. Napier parancsnok folyvásti levelezésben áll Alival, kinek megígérte az angol nép óalmát, és szónoklata erejét, mihelyt a parlamentben helyet fog. Napier Liverpoolban mondott beszédét arabra fordította Ali, és annak bizonyosságul a fellákh előtt olvastatja, hogy t. i. az angolok is méltányolják népéhez mutatott jószágát. — A szultán két fermánjában, a nagy és hatalmas allah nevében megtiltja a hívő aszszonyoknak arczájok lefátyolozását és a hitetlenek boltjaiba, a sátán e' megtestesült barlangjaiba, való járást. —

A' braziliai császár koronázása júniusban volt. A' tartományokban mindenfelé lázongás uralkodik. — Buenosayres és Montevideo közt folyvást tart a' háboru, de még választó ütközetre nem került a' dolog, hanem úgy látszik a' montevideoi hajócsapat sok kárt teszen az argentinieknek. — Batáviai hir szerint Sumatra nyugati partjain febr. 24kén Padangban lázadás ütött ki, mi annál váratlanabb volt, mivel az ottani főnök hűségéhez biztak. A' lázadók három várat támadtak meg egyszerre, de csupán egyet vehettek meg, 's azt is úgy, hogy a' tiszt magával együtt levegőbe röpítette az ellenséget. A' lázadást annál inkább reménylik elnyomhatni, mivel a' batixoi főnök Kalie Radsa, ki azt kezdette, el van már fogva. — Azon római orvost, kit az inquisitio elzárattott, az egyházi törvényszék arra ítélte, hogy néhány hétig vallásos tanítást hallgasson a' kapuczinusok kolostorában. — Capuatól, egy állomásnyira három fegyveres zsvány 7 utazót mindenétől megfosztott, mi a' nápolyi országuton rég nem történt már. — Bonifaciusnak a' németek apostolának tizen-egy százados ünnepét j. jul. 12kén töménytelen nép üllé meg és Salzburg romjai közt a' bajor király a' régi kápolna fölépíttetése végett letevé az alapkövet. — A' porta jun. 26kán értesíté a' juliusi hatalmakat és a' francia követet a' bolgár kiesapongások nyomozása iránt adott utasításáról 's egyszersmind tudatja velök, hogy e' dologban a' legzélszerűbb intézkedést tette. A' porta nagyon tart az európai közvéleménytől. — Pontois befolyása annyira növekszik a' portánál, hogy Ponsonby l. már szinte sokalja. — Konstantinápolyból hivatalos uton jelentik, hogy a' szultán új fermánjának M. Ali által lett elfogadtatása következtében, már az ausztriai, angol, francia, orosz, porosz, és török meghatalmazottak neve alátételével ellátott szerződés jul. 13kán irattott alá. — A' Konstantinápolyba megérkezett török biztosak jelentése szerint M. Ali semmit nem ohajt jobban, mint a' szultánnak mindenben engedelmeskedni 's adóleszállítás végett 5 millió török piastert küldött váltótkban. — Said bey M. Ali fia Sami beyjel és számos kísérettel szinte megérkezett Konstantinápolyba. — Aleppói hir szerint Bassora és Bagdádul Birig vagy Biledsikig azaz 180 órányi távolságra mentek fel gőzhajóval az angolok az Eufratesen. — Egyiptusban az egészségi állapot megnyugtató; Szyriában a' tengeri városokban szünik ugyan a' dögvész, de az ország belsejében, jelesen Damaskus és Tiberiasban növekszik. Ez utóbbiban a' mohammedanus lakosság vagy kihalt, vagy kivándorlott. Szyriában a' dögvészén kívül más veszélyes betegség is uralkodik, melyben Bosotti ausztriai katona orvos is meghalt. — M' Leod ügyében ismét heves vita volt, az ellenzés t. i. M' Leod szabadon bocsátatása ellen nyilatkozik. Floridában a' szegény indiánok ellen folyvást tart a' háboru. M. Ali a' küldött 10 ezer erszényen kívül 400ezer piastert ajándékozott a' török követnek és így egygyel ismét több jó embere lesz Konstantinápolyban. — Napier ezredés Alexandriába megérkezett és a' visszatartóztatott szyrek hazájokba bocsátatását sürgeti Alinál; de mivel a' lovasság és testőrség szyrekéből áll, kérte Ali: várna addig, míg Ibrahim megérkezik. — Adeni hir szerint a' közlekedés már most gyakoribb Abyssziniával honnan fris élelmi-szert hoznak, a' sipahik közt nem uralkodik a' betegség annyira; az őrség sem terheltetik annyira szolgálattal, az arabok csendesebben viselik magokat, mióta látják hogy rohanásul nem vehetik meg a' várat, noha még éjjel néha megtámadják az őroket. — A' szikhek majd mind leöldösték a' francia tiszteket. —

Jul. 17kén a' hannoverai király nyilatkozatot bocsátott ki, melyben a' kamrafelosztatást akarja igazolni, 's köv. okoskodik: a' második kamra többsége alkalmatlan orsz. dolgokra, az 1840ki alkotványt nem akarja megismerni, pedig ő (a' király) az által csak a' nép kivánságának akart eleget tenni, mert irott alkotvány nézete szerint nem szükséges az országnak, sőt felállítás ellen több ok harczol. A' 2dik kamra nem ismeré el az összehívott Rdek illetőségét az országos munkálkodásokra 's az által, hogy az 1840ki alkotvány nem képes az ország boldogságát előmozdítani, eléguetlenségre akarta birni a' népet, több jőzan gondolkozásut részire csábított, azért tehát hogy káros hatással ne legyen a' közjóra, el kellett azt oszlatni. A' kormány pénzzükségének fődözésére nem szükséges a' RR. megegyezése, de azért nem sokára újra összehívandja a' Rdeket, és végül kijelenti, hogy ha a' második kamra tovább is együtt marad, kevés idő alatt tönkre juttatja a' haza boldogságát. E' nyilatkozatot nem szükség észrevétellel kísérni, a' hannoverai alkotvány dolgában úgy is kimondta már a' közvélemény ítéletét. — Az aargani nagy tanács elhatározta, hogy csupán a' fak-

ri, badeni, és gnadenthali apácázárdákat állítja vissza, a' többiek pedig eltörölve maradnak 's a' jan. 20ki határozat szerint tartáspénzt kapnak. A' kolostori jószágok köz ezétra fordítottak. Aargau e' határozatot nem azért teszi, mintha tartoznék vele, hanem egyedül a' béke kedvéért, de több engedvényre semmi esetre sem hajlik. — A' görög ministerség köv. személyekből áll: Maurokordatos ministerelnök 's belminister; Chrisides kül-, Yalettas vallási és oktatási, Metaxas had-, Melas igazságügyi, tengeri Kriesis, pénzügyi pedig Tisamenos marad. — Mult heteken egy görög hajó éjjel meglepte a' Poros kikötőhez közel szigeten levő váraeskát 's az ott volt kétezer darab fegyvert és 1000 okka löport elvitte. Hogy a' fegyvert és port Kretába szállítják, arról semmi kétség nem lehet. — Jul. vége felé 25ezer ember megy őrségnek Konstantinápolyba, 's így az őrség száma 50ezerre emelkedik. Egyik hir a' szultánt betegnek, másik egészségesnek mondja. —

Buenosayresi hir szerint apr. 13rül a' francziák követelése az argentin köztársaságon 163 ezer spanyol tallerra megyen, melyből 25 ezret rögtön, a' többit maj. 1tül kezdve 4000 tallérával kell havonként lefizetni. — Napoleon még három élő testvérei József, Lajos, és Jeromos jelenleg Genuában együtt vannak. A' kormány úgy látszik jó szemmel nézi e' városban mulatásukat. — Belloni Péter című kereskedőház Bécsben megszüntette a' fizetést. — A' Malta Chronicle szerint kretaiak jun. 14kén támadák meg Musztafa basát, de egy gaz görögöt elárultatván, bár vitézül harczoltak, viszszaveretnek. — Candiai levél szerint jun. 13rül a' kretai felkelők száma növekszik 's a' fegyverlerakásra felszólítás következtében, a' kretai ideigleni kormány összehíván a' népet, az elvégezte 's tudatni rendelte azt európai consulokkal, hogy később meghalni, mint hazájáruk lemondani vagy tovább is török járom alatt élni. — Szyriában még folyvást rendtelenség uralkodik. — Livornói hir szerint remény van az elsüllyedt Pollux gőzhajó vizalóli felhuzatásához. — Jul. 12kén a' thuni katonaiskola ujdön alakítása forga szőnyegen a' schweizi ülésben, 13kán pedig a' megyei szerkezetek szövetségi biztosítása. — A' berni tanács szelidséget ajánl a' tessini kormánynak. — Spontini karmesteri hat hónapi várfogságra ítélte a' törvényszék Berlinben, de a' király megkegyelmezett neki. — Az ausztriai kormány 14 tisztet küldött a' mérnöki kartul a' pápai birtok felmérésire, 's tökéletes földképe elkészítésére; Nápolyban szinte méréseket tétel a' kormány, és így Olaszország jó földképét méltán várhatni. — A' d. Carlos évdija iránti tanakodás a' conservativ udvaroknál vége felé közelg 's már Nápoly sem vonja ki magát; de a' segítés csak addig tart, míg d. Carlos öllé állapotba jutand, hogy maga emberségéből is élélhet. — A' Bodensee tón jul. 18kán retentető zivatar volt, és azután olly rekkenő meleg, minőre a' legidősb emberek sem emlékeznek; az a' fak lombjait majd egészen elégette. A' délrül fútt forró szelet a' sirocco folytatásának tartják (Pesten is e' napon volt azon irtózatos 42 foknyi hőség). Itzstein a' jul. 19ki kamra ülésben kikelt a' rendőrség azon tette ellen, miszerint az az Oberdeutsche Zeitung nyomtatóintézetébe ment, hogy ott ellenörködjek, hogy ha valami ollyant nyomtatnának, mit a' censura meg nem engedett, azonnal közbe lépjen. Nézete szerint a' rendőrség illy tette törvény-ellenes, 's az egész sajtóügyet illeti. Beldolgokru szabadon szólhatni, azért felvilágosítást kér a' ministertől kinek parancsából tette azt a' rendőrség. A' belminister azt mondá, hogy nem tud semmit felőle, hanem majd végire jár 's közlendia a' kamrával. — A' Jour. de Francfort szerkesztőjévé Beurmann Edvárd dr. lett. — Az enrópai consulok Tahir b. letétetését sürgetik a' portánál, mivel iszonyatos kegyetlenséget követ el a' kretai keresztényeknek. —

A' hannoverai király jelenteti, hogy minden alkotmány elleni kihágásoknak a' leghathatósban eleit veszi, kivált pedig a' követválasztásra lesz fő figyelemmel, és a' ki itt csaláságot követ el, meghagyja az illető hatóságoknak, hogy az ellen vagy nyomozás kezdessék, vagy pedig rögtön befogattassék. Reszkesetek és engedelmeskedjete mint a' khinai parancs végig szokott állani. — Törökhatárszéli hírek szerint a' szomszéd tartományokban helyre állott a' nyugalom, a' rajákh visszatérnek faluikba, és megvannak eléguelve Jakub b. viseletével. — Hir szerint az Ali fija Said bey azért van küldve Konstantinápolyba, hogy az európai hatalmak befolyását csökkentse és a' török birodalom lehető felosztása esetére a' teendő szabályok iránt tanácskozzanak. Alexandriában is nagy megindulást okozott a' francia lapoktul rebesgetett felosztása Törökországnak, 's Ibrahim b. annak következtében lerontatta a' tengerparton álló szép kórházat, és álgutanyákat épített helyette.

Rotterdamnál Julia gözös kázánja jul. 18kán elpattant, 's egy embert megölt 's néhányat megsebesített. — Nápolyi hir szerint ott az utcai koldulás lehetőleg korlátoztatik, de a' zsebelés növekszik. Nem rég egy ember zsebkendőjét akarták elcsenni 's midőn az ezt észrevehén a' zsebelőt üldőzné, annak ezimborája fényes nappal a' legnépesebb helyen késsel szurta ki szemét. A' rendőrség jól volna rendezve, de tagjai nem töltik be köteleességeket. — Azon követeket, kik tagjai voltak a' hannoverai 2dik kamrában az ellenzésnek, küldöjék mindenütt kitüntetéssel fogadják. — A' saarbrückeni előkelőbbek kérelmet nyújtottak be a' rajnai közgyűléshez, melynek pontjai: 1, nagyobb sajtószabadság, 2, önállóbb helyhatósági szerkezet, 3, a' rajnai törvényhozótest felállítás, és tovább képzése a' becsusztott idegen különválasztásával. 4 a' kereskedői kar meghallgatása a' vízi és száraz közlekedés dolgában. — M. Ali összesen 8 millió piastert küldött Konstantinápolyba, 5 milliót adólerovásra, másfél milliót ajándékul a' szultánnak, félmilliót a' szultán anyjának, félmilliót a' udvari tisztviselőknék, félmilliót a' porta tisztviselőinek. — Pontois befolyása folyvást növekszik, még Ponsonby lorddal is jól áll már. — Utóbbi hírek szerint Szyria nyugodt. Aere megerősítésén nagy tüzzel dolgoznak az angolok. Ponsonby l. mindent elkövet a' syz partokon levő várak visszaállítására. Az angolok Syrt, Saidat, Beirutot, kivált pedig Jaffát igen jó védelmi állapotba szeretnék tenni. Ezen törekvés azonban gyanut kelt a' portában, és azt hiszi, hogy az angoloknak valami mellékes ezéjok is van. —